

bestaae for Eder, thi Bønder forstaae sig ikke paa Agurkesalat og heller ikke paa at foreslaae Skolelærere. Man maa nemlig vel lægge Mærke til, at der hersker en grundforskjellig Betragtningssmaade med Hensyn til hvad der boer indenfor og hvad udenfor Kjøbstædernes Grændser; indtil Dato har det i Danmark været betragtet som to forskjellige Folk, og det bliver det i dette Døeblik i den Grad, at naar man mærker, at Folk paa Landet igjennem sine Repræsentanter eller paa anden Maade faaer en vis Indflydelse, der omtrent ligner den, som de andre have, saa siger man: Gud bevares, de have for meget; det maa ikke taales længere; man maa sørge for, at de faae slet Intet. Det er, som man veed, sagt i det Store ganske nylig. Altsaa, dette 3die, Kaldsrets capitlet, skulde jeg meget anbefale, at man ved 2den Behandling kom til at stille paa en saadan Fod, at det var klart, at Ministeriets eller de Overordnedes — lad det endogfaa være Skoledirectionens — Indflydelse derpaa kun var at betragte som et Veto, som en Forkastelse af den Foreslaaede, og om man vil, en opmuntrende Anviisning paa en Anden, men ikke paa nogen Maade en Udnævnelse af en Anden, thi saa taber Forslagsretten sin hele Betydning; ja, den bliver værre end Ingenting, thi den vil føre os ind paa et Intriguernes- og Fætterstabs-Gebeet. Jeg vil meget gjerne indrømme, at Kaldsretten af Collective, af Forsamlinger, bestaaende af Flere, altid har viist sig at være forbunden med visse Banffeligheder, fordi, naar det sletteste Valg er gjort, trækker Enhver paa Skuldrene og siger: Ja, jeg var ikke Skyld deri, men Skylden hviler paa alle de Andre. Men det gaar ikke godt. Vi maae komme derhen, at vi tage det Onde med det Gode, og det er

faa den Vel, ad hvilken vi komme til, at Communerne selv ansætte deres Lærere. Det troer jeg er det Maal, man skal trage efter; men jeg vil indrømme, at vi ikke strax kunne komme til det, navnlig fordi der for Døeblikket er en stor Mængde Mænd i Embeder som Skolelærere, der ere komne i dem under andre Forventninger, andre Forhaabninger, og for hvem der bør sørges og til hvem der bør gives en Sikkerhed. — Det vil jeg ogsaa fremstille som en Mangel ved denne Lov, at den ikke i sine Bestemmelser har gjort en Sondring imellem det, som skal gøres for de Mænd, der nu ere i Embederne eller, om man vil, selv til dem, der ere ved Seminarierne og til hvem Regeringen, Staten, udtrykkelig har givet visse Forhaabninger, og de Mænd, der komme senere, hvem den ikke skylder andet end det, den nu tilsiger dem. Jeg troer ikke, at denne Sondring er gjort med den Tydelighed og Bestemthed, som kunde være gavnlig.

Vi komme nu til det 4de Capitel, og det er det interessante Capitel, det er Lønningscapitlet. Ved dette fremtræder en Feil i Anordningen, men en Banffelighed tillige i at anordne bedre; men, jeg troer dog, at denne Feil maa rettes. Ved vort hele Skolelærervæsen, som det nu er, staaer Skolelæreren som Arving til visse kirkelige Indtægter; de have, ved Siden af deres Embede som Lærer, visse kirkelige Betjeninge. Uden at indlade mig paa, hvorvidt Religionen skal være Grundlag for Skoleunderviisningen eller ikke — hvilket det forekommer mig egentlig hører Communen til at bestemme, efter som dens store Fleertal anseer det ene eller andet for meest passende — forekommer det mig afgjort, at Udførelsen af visse Tjenesteforretninger i Kirken ikke ubetinget bør være forbundet med Skolelærereembedet.